

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 578/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **PROMETHEUS, s. r. o.**, Štefánikova 18, Humenné, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepel'ovou, Námestie slobody 25, Humenné, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 25Cb/22/2021-174 z 3. marca 2023 a uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 25Cb/22/2021-189 z 8. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 14, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, 3, čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Michalovce č. k. 25Cb/22/2021-189 z 8. júna 2023.

2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

3. **O d k l a d á v y k o n a t e ľ n o s ť** uznesenia Okresného súdu Michalovce č. k. 25Cb/22/2021-174 z 3. marca 2023, a to až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 14, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, 3, čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 ústavy uzneseniami Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Zároveň navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a priznať jej náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľka navrhuje odložiť vykonateľnosť napadnutých uznesení okresného súdu do právoplatného skončenia konania o jej ústavnej sťažnosti, pretože ich výkonom dôjde k ohrozeniu zmyslu a účelu reštrukturalizačného konania a jeho zmareniu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke bola napadnutým uznesením okresného súdu z 3. marca 2023 uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 16,50 eur. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, tvrdiac, že napadnuté uznesenie bolo vydané po zastavení konania, ktoré nastalo *ex lege* zverejnením uznesenia Okresného súdu Prešov o potvrdení schváleného reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku 23. decembra 2022, čím došlo k skončeniu reštrukturalizácie sťažovateľky. Okresný súd preto pochybil, keď v konaní pokračoval a vydal napadnuté uznesenie o súdnom poplatku, pretože súdne konanie prerušené zo zákona sa zastavilo ako celok podľa § 156 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“).

3. Z príloh sťažnosti vyplýva, že k prerušeniu súdneho konania došlo povolením reštrukturalizácie 11. apríla 2022. Poplatková povinnosť sťažovateľky vznikla podaním odvolania 24. novembra 2021. Odvolacie konanie bolo skončené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/30/2022-162 zo 17. marca 2022, ktorý potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 25Cb/22/2021-116 z 21. októbra 2021. Právoplatné skončenie súdneho konania teda nastalo pred povolením reštrukturalizácie. Dňa 23. decembra 2022 bolo v Obchodnom vestníku zverejnené uznesenie o potvrdení schváleného reštrukturalizačného plánu. Súdny poplatok bol vyrubený napadnutým uznesením okresného súdu 3. marca 2023 v zákonnej trojročnej lehote na jeho vyrubenie.

4. Napadnutým uznesením z 8. júna 2023 okresný súd obsadený sudcom sťažnosť sťažovateľky zamietol podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ako nedôvodnú s poukazom na to, že *„Súdne poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh. Žalovanému podaním odvolania 24.11.2021 vznikla poplatková povinnosť, kedy nastala právna skutočnosť v zmysle § 5 zák. č. 71/1992 Zb. v platnom znení. Súd môže súdny poplatok vyrubiť a vymáhať až po vzniku poplatkovej povinnosti. Vyrubiť súdny poplatok môže súd najneskôr do troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. Činnosť súdov vo veciach poplatkov je treba odlišiť od občianskeho súdneho konania. Ak súd rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov podľa zákona o súdnych poplatkoch, rozhoduje ako samostatný orgán oprávnený vykonať poplatkový úkon a pre konanie v týchto prípadoch iba primerane súčasne použije Civilný sporový poriadok. Pohľadávka z rozhodovacej činnosti a inej činnosti súdov, pri ktorej vzniká poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, je tzv. súdnou pohľadávkou. Súdny poplatok bol vyrubený podľa položky 1 písm. a Sadzobníka súdnych poplatkov správne a žalovaný nebol v konaní oslobodený od súdnych poplatkov.“*

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutým uzneseniam okresného súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že jej poplatková povinnosť za podané odvolanie vo veci samej v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 25Cb/22/2021 vznikla v zmysle § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších právnych predpisov podaním odvolania 24. novembra 2021, a teda ide v zmysle § 120 zákona o konkurze a reštrukturalizácii o pohľadávkou, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou (reštrukturalizácia sťažovateľky bola povolená uznesením Okresného súdu Prešov zo 4. apríla 2022, ktoré bolo v Obchodnom vestníku zverejnené 11. apríla 2022). Predmetná (súdna)

pohľadávka nebola v reštrukturalizačnom konaní sťažovateľky uplatnená riadne a včas, preto podľa názoru sťažovateľky došlo k zániku nároku momentom zverejnenia uznesenia konajúceho súdu o potvrdení plánu a skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku 23. decembra 2022. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 25Cb/22/2021 sa tým zastavilo *ex lege*. Okresný súd podľa presvedčenia sťažovateľky nepostupoval procesne správne, keď vydal rozhodnutie v neexistujúcom konaní, nerešpektujúc kogentné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý je v postavení *lex specialis* k ustanoveniam Civilného sporového poriadku. Možnosť vymáhať súdnu pohľadávku, ktorá nebola v reštrukturalizácii uplatnená formou prihlášky riadne a včas, zanikla, a preto ju nie je možné ani dodatočne vyrubiť a vymáhať proti sťažovateľke. Zmyslom a účelom reštrukturalizácie je okrem postupného kolektívneho uspokojenia veriteľov aj ozdravenie podniku a pokračovanie v podnikateľskej činnosti. Ak by bolo možné aj po skončení reštrukturalizačného konania vydávať rozhodnutia v *ex lege* zastavených konaniach, na základe ktorých by boli vyrubené a vymáhané súdne pohľadávky, pri ktorých došlo k zániku nároku a ktoré by tak aj po skončení ozdravného procesu nanovo začali ozdravený podnik zaťažovať neočakávanými výdavkami, celý proces reštrukturalizácie by tým bol zmarený.

6. Sťažovateľka napadnutým uzneseniam vyčíta ich arbitrárnosť, keďže na svoje argumenty nedostala relevantnú odpoveď, a svojvôľu nerešpektujúcu príslušné zákonné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom z 3. marca 2023:

8. Z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenia vyšších súdnych úradníkov, keďže ich už preskúmal na základe sťažnosti sťažovateľa okresný súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa (m. m. III. ÚS 682/2017, II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018, II. ÚS 236/2018, III. ÚS 175/2018, IV. ÚS 507/2020). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

III.2. K namietanému uzneseniu vydanému sudcom z 8. júna 2023:

9. Ústavný súd zistil, že pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie označených práv napadnutým uznesením okresného súdu vydaným sudcom, sú v tejto časti ústavnej sťažnosti splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na jej prijatie na ďalšie konanie, pričom otázku

opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti prijal podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

10. V ďalšom konaní bude ústavný súd predovšetkým skúmať, či napadnuté uznesenia netrpia vadou arbitrárnosti a svojvôle.

IV.

Odklad vykonateľnosti

11. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom. Jeho vykonateľnosťou totiž podľa sťažovateľky dôjde k ohrozeniu zmyslu a účelu reštrukturalizačného konania, ktorým je jednak postupné kolektívne uspokojenie veriteľov prihlásených pohľadávok a jednak ozdravenie podniku a pokračovanie v podnikateľskej činnosti, pričom ak by bolo možné aj po skončení reštrukturalizačného konania vydávať rozhodnutia v *ex lege* zastavených konaniach, na základe ktorých by boli vyrubené a vymáhané súdne pohľadávky, pri ktorých došlo k zániku nároku, resp. rozhodnutia o trovách konania a ktoré by tak aj po skončení ozdravného procesu nanovo začali ozdravený podnik zaťažovať neočakávanými výdavkami, celý proces reštrukturalizácie by tým bol zmarený.

12. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

13. Ústavný súd neopomína, že sťažovateľka navrhuje odložiť vykonateľnosť uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom. Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol pre nedostatok právomoci. Sťažovateľka sa však nemýli, keď nenavrhol odložiť vykonateľnosť uznesenia, ktorým bola jej sťažnosť podaná podľa Civilného sporového poriadku zamietnutá. Koncepcia vykonateľnosti uznesení obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku totiž vychádza z pravidla (§ 238 ods. 3 CSP), podľa ktorého ak uznesenie ukladá povinnosť plniť, lehota na plnenie začína plynúť od doručenia uznesenia a jej uplynutím je uznesenie vykonateľné. To v konečnom dôsledku znamená, že podanie sťažnosti proti uzneseniu nemá suspenzívny účinok vo vzťahu k jeho vykonateľnosti, ale len jeho právoplatnosti (§ 247 CSP), a preto by prípadný sťažovateľkin návrh na odklad vykonateľnosti uznesenia sudcu, na ktorého prieskum ústavný súd právomoc má (a v tejto časti aj ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie), nebol spôsobilý dosiahnuť účel mimoriadneho opatrenia podľa § 129 zákona o ústavnom súde. Špecifická koncepcia vykonateľnosti uznesení vydaných vyššími súdnymi úradníkmi preto odôvodňuje výklad § 129 zákona o ústavnom súde, resp. jeho uplatnenie na okolnosti sťažovateľkinej veci tak, aby sa účel dočasného odkladu vykonateľnosti nezmaril. Ústavný súd preto zohľadnil, že uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom bolo ústavnou sťažnosťou napadnuté a aj keď bola ústavná sťažnosť vo vzťahu k tomuto uzneseniu odmietnutá, bola prijatá na ďalšie konanie „aspoň“ v inej časti, čím ústavný súd nevybočil zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti. Ústavný súd teda odložil vykonateľnosť uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom, ktoré v aktuálnom procesnom stave má charakter exekučného titulu a jeho núteným výkonom môže dôjsť k definitívnym zásahom do základného práva sťažovateľky vlastniť majetok, hoci ústavný súd

ešte meritórne nerozhodol, či výsledky rozhodovania okresného súdu o poplatkovej povinnosti predmetné základné právo porušujú, a preto ústavný súd návrhu sťažovateľky vyhovel a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom (bod 3 výroku tohto uznesenia).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu